

– Kizárólag a fogalmazásban van különbség. Ha zenészeknek azt mondom: nápolyi szext, azonnal tudják, mit értünk alatta. Ám a nápolyi szext funkcióját nagyszerűen lehet érzékeltetni anélkül is, hogy kiejtenénk a szót. Tovább megyek! Kipróbáltam, hogy vajon a híres nevezetes alterált akkordjaink között különbséget tudnak-e tenni azok, akik a harmóniatanról semmit sem tudnak. A maguk környezetében megmutattam a legnépszerűbb négyet közülük és elneveztük őket az ABC első négy betűjével. Diktálok! – mondtam, és zongorán elkezdtem őket játszani egymás után, különböző sorrendben. És az eredmény? 80–85 százalékban helyesen használták a betűket. Hát persze! A zene nemcsak a zenészeké. Beszélni a zenéről zenészeknek jóval könnyebb,

mint azoknak, akik „csak” zenehallgatók. De bármilyen hallgatóság elé lépünk, legyenek akár fiatalok, akár nyugdíjasok, szakemberek vagy zenekedvelők, mielőbb ki kell tapasztalni, hogy mire számíthatunk: a kíváncsiak vannak-e többségben vagy a közömbösek. Ettől függ, hogy mit mondhatunk el abból, amiből felkészültünk. Állandó készenléti állapotban kell lennünk, improvizációra készen, valahogyan úgy, ahogy azt a felejthetetlen Hofi csinálta. Aki laikusok elé áll, ne akarjon mindent elmondani abból, amit tud. Csak az kerüljön szóba, ami a kellő pillanatban szükséges egy zenemű befogadásához, egy gondolat megértéséhez. Nem baj, ha valami kimarad egy előadásból. Úgy tudom, Hevesi Sándor mondta, a neves színikritikus és színigazgató, hogy

egyetlen darab sem bukott meg attól, ami kimaradt belőle. Ne azt bizonyítsuk, hogy mi milyen okosak vagyunk. Inkább azt, hogy aki velünk szemben ül, ő okos. Adjunk módot rá, hogy jól feltett kérdéseinkre jól feleljen. Ne legyen senkinek velünk szemben kisebbségi érzése. Rémes olyan előadót hallgatni, aki előnti az embert az idegen szavakkal. A célt kell látnunk magunk előtt, azt, hogy mit akarunk elérni. Szeretnénk, ha mind többen mennének hangversenyekre, operába, vásárolnák az értékesebb zenei könyveket, CD és DVD-felvételeket, igényelnék, nem csak az első hallásra kellemesnek tűnő, szórakoztató zenét. Ha életünk során akár csak egyetlen emberrel sikerült megszerettetnünk Mozartot vagy Bartókot, már nem élünk hiába. R. Zs.

Változások a vonósképzésben

A „bolognai rendszer” magyarországi bevezetésével a zeneakadémiai képzés is merőben megváltozik majd. Ennek előnyeiről, hátrányairól, a zenekari képzés esélyeiről, illetve saját koncepciójáról kérdeztük Perényi Esztert, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem vonós tanszékének vezetőjét.

– Mit emelne ki tanszékvezetői irányelveiből?

– Számomra az a legfontosabb, hogy minél komolyabb kvalitású zenészek kerüljenek ki a kezeink alól. Amennyire én látom, ezzel nincs is probléma. Elég sok helyre járok különböző kurzusokat tartani, ismerem a német, holland, moszkvai névót, és azt hiszem, sok konzervatóriummal felvehetjük a versenyt, és sok olyan is akad, amelyikben a képzés jóval gyengébb a mi intézményünkben folyó oktatásnál.

– Gondolkodnak abban, hogy Németországhoz, Angliához hasonlóan különválasztják a zenekari képzést a szólistaképzéstől?

– Én nem érzem antagonizmusnak a szóló karriert és a zenekari karriert, hiszen minél képzetesebb, minél intelligensebb – zenei értelemben – valaki, annál könnyebben tudja eljátszani az adott darabot. Vannak szólamgyakorlat órák, és a növendékeink tanulják azt a zenekari repertoárt is, amelyet az egész világon alkalmaznak. Nem hiszem, hogy egy diáknak állandóan a szekund szólamban kéne

ülnie, és úgy tanulni. Nem egészen értem, hogy miért tesznek úgy némelyek, mint ha ezek a dolgok nem tartoznának össze. Németországban valóban különválasztják a szólistaképzést, de nem hiszem, hogy olyan komolyan gondolják azt, hogy akik ott végeznek, azok csak szólistaként lépnek fel aztán.

– Tehát itt nem szólókarrierre készülnek a diákok elsősorban?

– Az igazság az, hogy ezt mindig az élet dönti el, és még akik most szólóznak, azok sem biztos, hogy így fogják folytatni. Persze az is biztos, hogy nem ér semmit, ha valaki a Beethoven-koncertet csak félgőzzel játssza, mondván, hogy úgyis csak a zenekari kíséretet fogja játszani a darabból. Neki úgy kell hozzányúlania ehhez a darabhoz is, mint minden máséhoz; tehát mindent bele kell adnia. Nagyon fontos a hozzáállás, és az, hogy mindig a maximumot akarja kihozni magából a diák, hiszen ha ez nincs meg benne, akkor zenekarban sem állja meg majd a helyét. Az előadói master képzésen végzett diákok kilencvenkilenc százaléka valószínűleg zenekarban helyezkedik

majd el, és nekik, azzal a magasabb szintű képzéssel, amit kapnak, az itt szerzett technikai gyakorlattal lehet, hogy könnyebb dolguk lesz, amikor beülnek a többiek mellé.

– A zenekari muzsikálás egész más repertoárt kíván, nem?

– Igen, és ők ebből is kivesszik a részüket. Most például komoly zenekari stúdióumokon gyakorolnak, hiszen nemrég volt itt Helmut Rilling, aztán dirigálta őket Schiff András és Kocsis Zoltán, és ez még tovább folytatódik majd. Szeretnénk a zenekari stúdióumokat még komolyabban venni, de ez nagyon nehéz, hiszen számtalanszor előfordul, hogy a kiírt próbára nem tud mindenki eljönni, mert épp hánizik. Ezért gondoltuk azt, hogy inkább kampányszerű felkészüléseket rendezünk, hiszen ez az életben is így lesz majd, ha egyszer zenekarban muzsikálnak. Ezzel viszont az a baj, hogy elmaradnak miatta egyéb órák, és ezt a tanárok – érthető módon – nem szívesen veszik tudomásul. Sok foghíjas próbát eredményez a diákok fegyelmezetlensége is, az, hogy nem jönnek el, és ezen változtatni kell.

– *A zenekari repertoárban is otthonosan mozognak, akik itt végeznek?*

– Persze, most például nagyon sok operát játszottak, ami jól jön majd, ha operazenekarba kerülnek; aztán lesz barokk műsor, van Bartók-műsor, és játszanak bécsi klasszikusokat is, tehát elég vegyes a program. Nem mondom, hogy mindenki mindenben részt vesz, de az öt év alatt azért nagyjából mindenbe belekóstolhatnak.

– *Nem tart attól, hogy a szeptembertől induló bolognai rendszer minőségsökkenéssel jár majd?*

– Szerintem ez pont fordítva lesz. Batta András mondta épp az évnyitón, hogy ez a forma már működött Mihalovics Ödön idejében, még a század elején, sőt, apám, anyám is így végezték el a Zeneakadémiát. Három év után kaptak egy énektanítói diplomát, azután felvételiztek, és közép-

iskolai, majd egyetemi tanári diplomát szerezhettek. Szerintem jó, hogy három év után mindenkinek át kell esnie egy szűrőn. Így több embert tudunk felvenni, és nem fordulhat elő, hogy tévedünk, hiszen korábban volt olyan, hogy felvettünk valakit, aki nem volt olyan jó, és ellenkezőleg, a tanárképzőbe járt olyan növendék, akinek pedig nálunk lett volna a helye. A bolognai rendszerben három évet végez mindenki egyformán, az eddigi különálló intézményként működő tanárképző főiskola és az egyetem összeolvad. Az első három évben mindenki ugyanazt tanulja majd. Ezután lesz egy szűrő, ahol elválnak egymástól azok, akik előadói master képzésen folytathatják tanulmányait, illetve azok, akik alsó fokú tanári master képzésen mennek tovább. Akármit is választanak, még két évig tart az oktatás számukra, és mind egyetemi diplomával távozhatnak. Ezen a szűrőn eredetileg csak a növendékek harminc százaléka juthat az előadói képzés szintjére,

de a minisztérium most ígéretet tett arra, hogy a művészeti intézmények felmentést kapnak ez alól, tehát elvileg száz százalékkuk is tovább juthat. Ugyanakkor még kevesen tudják, hogy ettől az évtől súlyosbodik a felvételizők helyzete, mivel az eddigi gyakorlattal ellentétben most csak abban az intézményben végezhetnek államilag finanszírozott tanulmányokat, amelyiket első helyen jelölik meg a felvételi lapon. Tehát ha valaki a Zeneakadémiát jelöli első helyen, de csak a második lehetőségként megjelölt intézménybe nyer felvételt, ott költségtérítést kell fizetnie, ha tanulni akar. Ez valószínűleg azt eredményezi majd, hogy sok intézménynél nem telnek meg az államilag finanszírozott helyek, s így a minisztérium jövőre könnyedén csökkentheti felére azokat, és velük együtt a támogatást is. Így valószínűleg sok felsőoktatási intézmény kerül majd lehetetlen helyzetbe, és biztos, hogy ez leépítéseket is magával von majd.

Bilkei Éva

HANGVERSENYNAPTÁR

BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG ZENEKARA

Május 21–22

KODÁLY és MAHLER BÉRLET
Rimskij-Korszakov: Seherezade
Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen
Sztravinszkij: Tűzmadár-szvit
Vez.: Kobayashi Ken-Ichiro

DEBRECENI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Május 31.

Kölcsey Központ
Rubányi Vilmos
hangversenysorozat V.
Rachmaninov: II. zongoraverseny
Csajkovszkij: V. szimfónia
Vez.: Kocsár Balázs
Km.: Bogányi Gergely – zongora

BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 8. kedd, 19.30

Nemzeti Hangversenyterem
Bérleten kívüli hangverseny
Gil Shohat: Zsidó Ünnepi Nyitány
Saint-Saëns:
II. g-moll zongoraverseny, op.22
Verdi: Nabucco – Rabszolgák kara
Bernstein: West Side Story – részletek

Km.: Keren Hanan (zongora), Sharon Rostorf-Zamir, Noa Tishby, Falusi Mariann, László Boldizsár (ének), Honvéd Férfikar (karigazgató: Drucker Péter)
Vez.: Hollerung Gábor

Május 20. vasárnap 19.30 Zeneakadémia

UNIVERSITAS BÉRLET
Vajda: Szent Péter meg a zsoldosok
Harlap: Brácsaverseny – ősbemutató
Csajkovszkij: V. szimfónia
Km.: Honvéd Férfikar (karigazgató: Drucker Péter)
Rivka Golani (GB) – brácsa
Vez.: Hollerung Gábor

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 10. csütörtök, 19.00 BM Duna Palota

Tavaszi bérlet
Schumann: Manfred nyitány
Csajkovszkij: Vonósszerenád
BRAHMS: 4. szimfónia
Vez.: Medveczky Ádám

Május 24. csütörtök, 19.00 BM Duna Palota

Tavaszi bérlet
Kamarazene In B
Bach, Bartók, Beethoven, Brahms
Km: Szepes András (csembaló)

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Május 17. csütörtök, 19.00 Richter Terem

Bérletes Hangverseny
Muszorgszkij:
Egy Éj A Kopár Hegyen
Rachmaninov:
II. Zongoraverseny C-Moll Op. 18
Prokofjev: Klasszikus Szimfónia
Borodin: Poloveci Táncok
Enrica Ciccarelli
Vez.: Medveczky Ádám

Június 27. Szerda, 20.30 Bazilika

Szent László Ünnepi Hangverseny
Győri Nyár 2007

MAGYAR TELEKOM SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 16., 19.30

Nemzeti Hangversenyterem
Jubileumi bérlet
Berlioz: Rómeó és Júlia op.17 – dramatikus szimfónia
Km.: Meláth Andrea, Kóbor Tamás, Kovács István (ének) és a Nemzeti Énekkar
Karigazgató: Antal Mátyás
Vez.: Kobayashi Ken-Ichiro

Május 20., 15.00

Thália Színház

Pinokkió bérlet
Négy varázslatos kamaraopera – előadás (10-14 éveseknek)
Mozart: A színigazgató
Művészeti vezető és karmester: Németh Pál
Műsorvezető: Iván Gábor

Június 13., 19.30

Nemzeti Hangversenyterem

Jubileumi bérlet
Elgar: Hegedűverseny
Km.: Dmitry Sitkovetsky (hegedű)
Mahler: I. szimfónia
Vez.: Ligeti András

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 17. csütörtök

Festetics Bérlet
Rézfüvös kamarazenék
A preklasszikus táncról az örökzöld melódiáig.
Vez.: Balogh Sándor

Május 23. szerda

Erdélyi Miklós Bérlet
Mendelssohn: Hebridák – nyitány
Chopin: e-moll zongoraverseny
Hindemith: Mathis, a festő
Km.: Hong-Chun YUN (zongora)
Vez.: Ernest Hoetzl